

40. Odpoveď ministra dopravy a výstavby Slovenskej republiky Á. Érseka na interpeláciu poslankyne Národnej rady Slovenskej republiky K. Macháčkovej podanú 14. februára 2017 vo veci zmien v predaji elektronických diaľničných známok

ARPÁD ÉRSEK
minister dopravy a výstavby
Slovenskej republiky

SEKRETARIÁT PREDSEDU NÁRODNEJ RADY SLOVENSKEJ REPUBLIKY		
Dátum zaevidovania:		
15-03-2017		
Číslo spisu: PREDS-247/2017		
Listy: 1/3	Prílohy:	
RZ	ZH	LU

Bratislava 1. marca 2017

Číslo: 08903/2017/SCDPK/18114-M

Stupeň dôvernosti: VJ

Vážená pani poslankyňa,

na požiadanie predsedu Národnej rady SR (list č. PREDS-134/2017 zo dňa 14. februára 2017) Vám zasielam odpoveď na Vašu interpeláciu zo dňa 14. 2. 2017 vo veci zmien v predaji elektronických diaľničných známok za využívanie diaľnic.

Na otázky uvedené vo Vašej interpelácii Vám zasielam nasledovnú odpoveď:

1. Technická zmena takéhoto charakteru je možná, avšak pred takouto úpravou je vždy nutné zvážiť všetky dôsledky, ktoré to so sebou prinesie. Vychádzajme zo scenára, podľa ktorého by zmena/oprava EČV bola umožnená v priebehu niekoľkých nasledujúcich dní. Táto alternatíva bola predmetom mnohých diskusií vo fáze návrhu, vybudovania aj testovania služby spoločnými pracovnými tímami NDS a poskytovateľa služby. Ako názorný príklad môže slúžiť nasledovná situácia: lehota na zmenu EČV je 10 pracovných dní. Prevádzkovateľ vozidla A si zakúpi elektronickú diaľničnú známku (eDZ), ktorú následne využíva v deň kúpy a nasledujúci týždeň. Následne požiadá o zmenu EČV na iné vozidlo, ktoré následne využíva tú istú eDZ. Došlo teda k úhrade iba jednej eDZ, pričom služba bola využívaná dvoma vozidlami. Aj keby sme zabránili úmyselnému zneužívaniu systému, stále by vznikalo množstvo problémov.

Ak sa k istému momentu zmení/opraví pôvodná EČV, systém v rámci princípu jedinečnosti 1 eDZ=1 EČV „vymaže“ akúkoľvek predchádzajúcu platnosť danej eDZ k pôvodnému EČV. Ak by si niekto omylom kúpil elektronickú známku na cudzie auto, tak jeho majiteľ bude v prípade snahy zakúpiť si vlastnú eDZ informovaný, že na toto vozidlo je už eDZ zakúpená, pretože systém je zabezpečený tak, aby ochránil ľudí pred duplicitným kupovaním známok na rovnaké obdobie. Ak by sme spätne odobrali túto omylom kúpenú známku, ako by sme spoplatnili jazdy vodiča, na ktorého automobil bola známka nechtiac kúpená? A ako by sme ho informovali o tom, že na jeho auto bola známka kúpená omylom a už tým pádom nie je platná, keď dáta do systému tento vodič nezadal?

Tieto situácie okrem poukázania na uvedené na prvý pohľad zrejme nepriaznivé skutočnosti majú aj ďalšie závažné dopady:

- zníženie výnosu eDZ,
- zvýšenie rizika špekulácií ďalších prevádzkovateľov vozidiel (z toho odvodené zvýšenie priestupkovosti a všetky negatíva s tým spojené),
- potreba značne zasiahnuť do súčasného nastavenia a architektúry kontrolného systému eDZ, ktorý by musel zohľadniť možnosť zmeny EČV počas viacerých pracovných dní.

Predmetná zmena by okrem nákladov NDS na zmenu systému navyše vyvolala zmenové konanie zo strany poskytovateľa služby týkajúce sa zmeny systému evidencie a ďalšie zmeny v nastavení systému JISCD.

K návrhu spoplatnenia opravy nesprávne uvedeného EČV uvádzam, že problémom tohto opatrenia je aj skutočnosť vzniku nového toku poplatkov za takéto zmeny. V prípade, že

by poplatky boli príjmom poskytovateľa služby, zvýšil by sa tak jeho príjem za poskytovanie služby. Okrem už uvedeného je nemalým problémom aj účtovný aspekt takýchto poplatkov za opravu a značné administratívne náklady s ním spojené.

2. Diaľničná známka s ročnou platnosťou je platná od 1. januára príslušného kalendárneho roka do 31. januára nasledujúceho kalendárneho roka, čo je 13 mesiacov.

Už samotné zavedenie elektronickej diaľničnej známky predstavuje významnú zmenu v systéme spoplatnenia diaľnic a prax ukazuje, že vodiči potrebujú čas, aby si na ňu zvykli. Ukazuje sa napríklad, že aj keď najjednoduchším a najbezpečnejším spôsobom, ako si známku kúpiť je platba cez internet alebo aplikáciu, väčšina vodičov si známky stále kupuje na pumpách. Navyše väčšina vodičov na seba nenecháva kontaktné údaje a tým pádom ich systém nevie automaticky upozorniť na končiacu lehotu platnosti ich známky. Vzhľadom na skúsenosti, ktoré máme z emisných a technických kontrol, ako aj z automatickej kontroly všetkých automobilov na diaľniciach preto máme odôvodnené obavy, že ak by sme dnes pristúpili ešte aj k zmene na technický rok, pokutovali by sme veľmi veľa vodičov, ktorí nemajú záujem podvádzať, ale chybu spravili iba z dôvodu nových pravidiel a nepozornosti.

Považujeme za nevyhnutné minimálne počkať, kým si vodiči na nový systém nákupu zvyknú. Zároveň, do doby, kým viac ľudí pri kúpe známky nezačne dobrovoľne uvádzať svoje kontaktné údaje a nie je tiež možné s primeraným efektom zaviesť automatické upozornenia na končiacu platnosť ich známky, nie je ani podľa nás relevantné uvažovať o zmene na technický rok.

Princíp technického roka nemá a v súčasnosti nepripravuje jeho zavedenie ani jedna z okolitých krajín EÚ využívajúca spoplatnenie diaľničnými značkami a výslovne ani Maďarsko, kde rovnako ako u nás už funguje elektronickej diaľničná známka.

Taktiež je nutné si uvedomiť, že ročnú eDZ si kupuje len menšia časť užívateľov, z ktorých len niektorí kupujú známku v priebehu roka (napr. v prípade nákupu v 2. polovici roka ide len o 5 %). Prínosy z takejto zmeny by boli uplatniteľné len pre malý podiel z celkového počtu užívateľov. Aj preto dôkladne zvažujeme, či prínosy zo zavedenia technického roka prevažujú všetky náklady, riziká a dosahy spôsobené touto zmenou.

Zmena na technický rok by predstavovala medzistupeň medzi časovým (súčasným) spôsobom spoplatnenia a výkonovým spoplatnením, t. j. mýtom. Cena diaľničných značiek sa naposledy na Slovensku zvyšovala 1. 1. 2011. Od tohto termínu pribudlo na Slovensku viac ako 140 km diaľnic a rýchlostných ciest, z toho len v roku 2015 viac ako 56 km. Pri cene ročnej diaľničnej známky 50 € vychádza cena za užívanie diaľnic 14 centov na deň, čo je z pohľadu denných výdavkov domácností nepatrná položka. Z pohľadu ročných nákladov na prevádzku motorového vozidla, ktoré zahŕňajú povinné zmluvné poistenie prípadne havarijné poistenie, pohonné hmoty, servis a údržbu predstavujú náklady na ročnú diaľničnú známku len symbolickú čiastku.

Len v prvom roku zavedenia technického roka by sa pokles výnosov NDS podľa analýzy NDS mohol pohybovať okolo 6 miliónov EUR. Reálnu stratu je v súčasnosti ťažké prognózovať, pretože je ťažké predpovedať správanie sa zákazníkov pri takejto významnej zmene. Do úvahy je potrebné tiež vziať nemalé náklady súvisiace so zmenovým konaním, ako aj rozsiahlou informačnou kampaňou upozorňujúcou na túto zmenu.

Výhodou v súčasnosti nastaveného systému je, že platnosť ročnej diaľničnej známky končí 31. januára nasledujúceho roka, pričom vodiči a prevádzkovatelia motorových vozidiel sú navyknutí na tento cyklus. Tento fakt potvrdzuje aj skutočnosť, že rovnaký cyklus (alebo len s malými obmenami) platí vo všetkých okolitých krajinách Európskej únie. Zavedením technického roka si mnohí vodiči nemusia pamätať presný dátum konca platnosti ročnej eDZ, čo s najväčšou pravdepodobnosťou bude viesť k ich zaznamenaniu automatizovaným kontrolným systémom a následným rozkazným konaniam o uložení pokuty.

Zákazníci si na eDZ ešte poriadne nezvykli, čoho dôkazom je množstvo chýb, ktoré vznikajú pri kúpe eDZ. Zavedením technického roka by dochádzalo k vzniku ďalšieho množstva chýb, ktoré by viedli k pokutovaniu za správne delikty zhoršené tým, že minimum zákazníkov uvádza svoje kontaktné údaje a tak by bola prípadná notifikácia o končiacej platnosti eDZ neúčinná. Vzhľadom na uvedené sme zatiaľ nepristúpili k zavedeniu technického roka pri eDZ.

S pozdravom

Vážená pani
Katarína Macháčková
poslankyňa Národnej rady SR
Národná rada Slovenskej republiky
Bratislava

Na vedomie:
Vážený pán
Andrej Danko
predseda Národnej rady SR
Národná rada Slovenskej republiky
Bratislava